

BEOGRADSKI CENTAR ZA LJUDSKA PRAVA

Kneza Miloša 4, 11000 Beograd, Srbija

Tel/fax (+381 11) 3085328

E-mail: bgcentar@bgcentar.org.rs

www.azil.rs

Savet za štampu

Francuska 5/7

11000 Beograd

Podnosilac žalbe: Udruženje građana Beogradski centar za ljudska prava, iz Beograda, ulica Kneza Miloša 4, 11000 Beograd, Srbija

Predmet: Žalba Savetu za štampu

Na osnovu člana 19 Statuta Saveta za štampu i člana 2 Poslovnika o radu Komisije za žalbe Saveta za štampu, Beogradski centar za ljudska prava podnosi žalbu Savetu za štampu protiv informativnog portala Blic.

Navedeni portal je, dana 24. februara 2018. godine, objavio tekst pod nazivom „Premijerka Ana Brnabić sinoć u plišu, a njena partnerka oduševila modnom kombinacijom za crveni tepih“ (prilog).

Istog dana, informativni portal Blic je navedeni tekst objavio na svojoj stranici društvene mreže *Facebook*, ispod kog je ostavljen veliki broj diskriminatornih komentara u kojima su izneti uvredljivi stavovi prema LGBT populaciji i u kojim se pozivalo na mržnju i nasilje protiv LGBT populacije.

U prilogu se nalaze neki od diskriminatornih komentara.

S tim u vezi, učinjena je povreda člana 5, tačke 4 Kodeksa novinara Srbije, prema kojoj novinar mora biti svestan opasnosti od diskriminacije koju mogu da šire mediji i da mora učiniti sve da izbegne diskriminaciju zasnovanu na rasi, polu, starosti, **seksualnom opredeljenju**, jeziku, veri, političkom i drugom mišljenju, nacionalnom ili društvenom poreklu.

Napred navedeni komentari, koji nisu uklonjeni, pored kršenja Kodeksa od strane moderatora, predstavljaju otvoreni govor mržnje i nastavak ozbiljnog ugrožavanja dostojanstva ličnosti pripadnika LGBT zajednice. U istraživanju Poverenika za ravnopravnost iz 2016 godine *Odnos građana i građanki prema diskriminaciji u Srbiji*, ističe se da je socijalna distanca najizraženija prema LGBT osobama.¹ Takođe, u istom istraživanju je navedeno da su ispitanici prilikom prepoznavanja govora mržnje u zadatim primerima prema različitim društvenim grupama u najmanjem procentu prepoznali navedenu tvrdnju da su homoseksualci „jalovo drvo koje treba poseći.“ kao govor mržnje, što znači da su u Srbiji još uvek veoma izraženi stereotipi i predrasude prema ovoj društvenoj grupi. Svakako, u vidu treba imati i veliki broj slučajeva nasilja prema LGBT osobama.

¹ Istraživanje dostupno na: https://drive.google.com/file/d/1w5UfenxRlyMNzIbAd_bLZMBxoJ6Jhdlc/view.

Diskriminatorni komentari nalaze na Facebook profilu informativnog portala Blic koji (u trenutku pisanja žalbe) prati 865.238 ljudi. Velika popularnost informativnog portala i mogućnost da informacije objavljene na njegovoj Facebook stranici budu dostupne velikom broju ljudi predstavlja pogodno tlo za raspirivanje mržnje i netrpeljivosti, podgrevanje atmosfere linča, pozivanje na nasilje i jačanje predrasuda prema LGBT populaciji. Upravo iz ovih razloga i negativnog uticaja koji objavljeni komentari imaju i mogu imati, smatramo da je odgovornost onoga koji ovakve komentare čini dostupnim tim pre veća.

Imajući u vidu Smernice za primenu Kodeksa novinara Srbije u onlajn okruženju,² praksu Saveta za štampu³ ali i sudsku praksu i praksu Poverenika za zaštitu ravnopravnosti nesporna je odgovornost internet portala za objavljivanje neprimerenih komentara. Međutim, kada je u pitanju odgovornost informativnih portala za izostanak moderacije diskriminatornih komentara na svojim profilima na društvenim mrežama može se reći da ne postoji ustaljena praksa bez obzira o kojem mehanizmu zaštite govorili. Upravo iz tog razloga, na ovom mestu se pozivamo na mišljenje Poverenika za zaštitu ravnopravnosti od 9. maja 2016, godine⁴ u kojem je navedeno: „(...)Utvrdeno je da je A.T. odgovoran zbog toga što je takve komentare, koji po svojoj sadržini predstavljaju govor mržnje, držao dostupnim javnosti, a bio je u mogućnosti da ih ukloni.” Dalje u paragrafu 3.13, Poverenik konstatuje: “(...) Nasuprot tome, A.T. navedene komentare nije uklonio, već ih je držao dostupnim, a bio je svestan njihove sadržine budući da ih je čak i komentarisao. Imajući u vidu da je on započeo raspravu o navedenoj temi na navedenoj internet platformi, bilo je razumno da očekuje pojavu komentara, naročito imajući u vidu da je profil otvoren za javnost i da ima više od 3000 pratilaca. Samim tim, imao je i obavezu da se stara o eventualno nezakonitim sadržajima koji se pojavljuju na profilu, koje jedino on može da administrira.”

Molimo Komisiju za žalbe Saveta za štampu da, po ovoj žalbi, dalje postupa u skladu sa svojim ovlašćenjima.

U Beogradu, 16. marta 2018. godine

Za Beogradski centar za ljudska prava

² Smernice za primenu Kodeksa novinara Srbije u onlajn okruženju. „Korisnički stvoren sadržaj (User Generated Content). Sadržaj koji stvaraju sami korisnici (komentari), a koji se objavljuje na **kanalima komunikacije** onlajn medija i onlajn izdanja, takođe je predmet brižljive procene medija, a u zavisnosti od sistema moderacije koji konkretni onlajn medij ili onlajn izdanje primenjuje. Preporučuje se onlajn medijima i onlajn izdanjima, bez obzira na vrstu moderacije koju koriste, da izrade pravila objavljivanja korisnički stvorenog sadržaja, u kojima će jasno navesti koje vrste sadržaja (ponašanja) na svojim kanalima komunikacije ne dozvoljavaju i objasniti kako im funkcioniše sistem moderacije. Preporučuje se onlajn medijima i onlajn izdanjima da, u skladu sa svojim tehničkim mogućnostima, razviju sistem obaveštavanja korisnika o tome zašto određeni korisnički sadržaj nije objavljen (prethodna moderacija), odnosno zašto je određeni korisnički sadržaj uklonjen (naknadna moderacija).”

³ Na primer, Odluka po žalbi Gej lezbejskog info centra protiv internet portala B92 od 27.10.2016, dostupna na <http://www.savetzastampu.rs/cirilica/zalbeni-postupci/3921>.

⁴ Mišljenje Poverenika za zaštitu ravnopravnosti br. 07-00-734/2015-02 dostupno je na <http://ravnopravnost.gov.rs/rs/prituzba-p-p-protiv-a-t-zbog-diskriminacije-po-osnovu-seksualnog-opredeljenja-i-govora-mrznje/>.

Prilog:

1. Tekst objavljen na Facebook stranici:

<https://www.facebook.com/Blic.rs/posts/10156178637567090>

2. „Printscreen“ spornih komentara:

*pored svakog komentara nalazi se i link koji vodi direktno do njega. Komentari su automatski generisani u PDF formatu, i za ovu vest počinju na sredini prve strane, ispod naslova „Premijerka Ana Brnabić sinoć u plišu, a njena partnerka oduševila modnom kombinacijom za crveni tepih“.